

А. Р. Чайковський

аспірант кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

О. А. Толмачов

кандидат медичних наук,
доцент кафедри публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВІЙСЬКОВИХ КАДРІВ: СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ТА ПІДХОДИ В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ

У статті детально розглядається питання психологічної підготовки військових кадрів як ключового компонента їхньої бойової ефективності. Підкреслюється, що успіх виконання бойових завдань залежить не лише від технічних навичок військовослужбовців, але й від їхньої психологічної стійкості, витривалості та морального духу. Військово-педагогічний процес, у якому реалізуються ці завдання, включає індивідуальні та групові тренування, підготовку до екстремальних умов та симуляції бойових ситуацій. Психологічна підготовка включає не тільки загальні аспекти, такі як розвиток патріотизму, готовності до самопожертви, але й спеціальні методики, спрямовані на формування емоційно-вольових якостей. Значна увага приділяється ролі командирів, які мають забезпечити впевненість, стійкість і готовність своїх підлеглих до активних дій у бойових умовах.

Метою статті є аналіз чинників, що сприяють психологічній підготовці кадрів у військових підрозділах та розробка рекомендацій для оптимізації управлінських рішень у цій сфері.

Методологія. Отримання результатів вибудовується на основоположних положеннях науки публічного управління та психології. Методологічний інструментарій передбачає використання як загальнонаукових методів пізнання, так і спеціальних. У процесі дослідження використано такі методи дослідження як діалектичний, метод систематизації, метод аналізу та синтезу, метод узагальнення.

Наукова новизна. Лідерство у військових підрозділах визначено критично важливим для успішного виконання бойових завдань і забезпечення загальної ефективності збройних сил. Особливо вразливими до розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР) є особи, які безпосередньо зазнали впливу травматичних подій або були їх свідками. У контексті поточного конфлікту військовослужбовці представляють одну з найбільш вразливих груп населення. Постійний вплив небезпечних для життя ситуацій, участь у бойових діях та перебування в екстремальних умовах значно підвищують ризик розвитку ПТСР у цій когорті.

Ключовим завданням є підготовка військових до швидкого прийняття рішень та адаптації до непередбачуваних бойових ситуацій. Для цього пропонуються інноваційні підходи, які включають моделювання бойових факторів та тренування в умовах, наближених до реальних. Особливий акцент робиться на розвитку командної взаємодії та морально-психологічної підтримки в колективах. Доведено, що підтримка психологічної стійкості військовослужбовців є важливою як під час виконання завдань, так і після завершення місії. Запропоновано державні заходи для вдосконалення психологічної підготовки, серед яких розвиток центрів реабілітації, кризові інтервенції та впровадження сучасних тренінгових методик у навчальні програми військових академій.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасні виклики, зокрема складність і багатовимірність військових операцій, підкреслюють важливість психологічних аспектів лідерства. Від військових лідерів очікується не лише професійна компетентність, а й здатність приймати швидкі та обґрунтовані рішення в умовах невизначеності, мотивувати підлеглих і підтримувати їхній моральний дух у критичних ситуаціях. Ефективне лідерство у

військових підрозділах передбачає врахування психологічних чинників, таких як мотивація, страхи, емоційні стани та реакції на стрес. Це дозволяє підтримувати боєздатність підрозділів та забезпечувати згуртованість і ефективну взаємодію військовослужбовців. Державне управління відіграє важливу роль у формуванні ефективного лідерства через нормативно-правове забезпечення, створення умов для професійного розвитку військових кадрів і забезпечення доступу до сучасних знань у галузі військової психології. Висновки підкреслюють необхідність модернізації підходів до військового лідерства з акцентом на гнучкість, індивідуалізацію та інтеграцію новітніх психологічних методів. Це сприятиме підвищенню ефективності лідерства у військових підрозділах і відповідатиме сучасним викликам.

Ключові слова: національна безпека, психологічна підготовка, військові кадри, бойова ефективність, емоційно-вольова стійкість, державне управління, військово-педагогічний процес.

Постановка проблеми. Психологічна підготовка військових кадрів є одним із ключових елементів сучасної військової стратегії, особливо в умовах постійних військових загроз і збройних конфліктів. Ефективне державне управління у військовій сфері вимагає підготовки військовослужбовців не лише фізично, але й психологічно, щоб забезпечити їх стійкість до бойового стресу та готовність до виконання складних завдань. Сучасні методики психологічної підготовки дозволяють адаптувати військові підрозділи до непередбачуваних і екстремальних ситуацій.

Ефективне лідерство у військових підрозділах передбачає глибоке розуміння психологічних чинників, які впливають на поведінку солдатів, включаючи їхні мотивації, страхи, емоційні стани та реакції на стресові ситуації. Врахування цих чинників дозволяє лідерам не лише підтримувати боєздатність своїх підрозділів, але й забезпечувати згуртованість та ефективну взаємодію між військовослужбовцями.

Водночас, державне управління відіграє важливу роль у формуванні ефективного військового лідерства. Через впровадження відповідних нормативно-правових актів, створення умов для професійного розвитку військових кадрів та забезпечення доступу до сучасних знань у галузі військової психології, держава може суттєво вплинути на якість лідерства у військових підрозділах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему психологічної готовності військовослужбовців до діяльності в складних та екстремальних умовах досліджували як в Україні, так і за кордоном. Серед українських науковців цій темі присвячені праці таких дослідників, як В. Вареник, М. Корольчук, С. Миронець, О. Тімченко, М. Кришталь, О. Кокун, В. Молотай, І. Окулєнко, І. Горєлов та О. Поканєвич. Їхні роботи зосереджені на розробці підходів, що підвищують психологічну стійкість і готовність

до виконання бойових завдань в умовах стресу та небезпеки. Вивчення психологічних аспектів лідерства у військових підрозділах є предметом численних наукових досліджень [5; 6; 11; 12; 13; 14], що підкреслюють важливість цього компонента в сучасних збройних силах. В. Лапчук [8] і В. Барко аналізують методи підготовки керівників у контексті їх психологічної готовності до управління; О. Нестуля, С. Нестуля, Н. Кононець досліджують ключові теоретичні аспекти формування лідерських якостей, підкреслюючи важливість моральних і етичних компонентів; Т. Підлісна [10] аналізує сучасні методики розвитку лідерських якостей у державному управлінні, що мають значення і для військової сфери; В. Осьодло акцентує увагу на інтеграції психологічних знань у підготовку військових керівників, розглядаючи їх вплив на ефективність командування [9]; О. Романовський та інші досліджують психологічні фактори, які впливають на управлінську діяльність, зокрема в умовах кризових ситуацій.

Метою статті є визначення ефективних методик і підходів психологічної підготовки військових кадрів у контексті державного управління у військовій сфері, а також вивчення їх впливу на психологічну стійкість та готовність особового складу до виконання бойових завдань.

Виклад основного матеріалу. Психологічна підготовка військових кадрів є важливим елементом забезпечення ефективності в бойових умовах. Успіх у бою залежить не лише від технічної підготовки, а й від морального духу, психологічної стійкості та патріотизму військовослужбовців. Основна увага приділяється офіцерам, які виступають основою військового колективу, оскільки їх професійні та моральні якості безпосередньо впливають на боєздатність підлеглих.

В умовах війни командири мають демонструвати сміливість, самовладання, здатність

до аналітики та підтримки дисципліни. Ці якості допомагають їм приймати виважені рішення та підтримувати бойовий дух своїх підлеглих. Водночас, важливою є здатність адаптуватися до умов, зберігати впевненість і проявляти ініціативу в нестабільній бойовій ситуації.

Психологічна підготовка військовослужбовців є невід'ємною частиною забезпечення їхньої бойової готовності та стійкості під час виконання бойових завдань. Вона охоплює формування стійкості до екстремальних умов, вплив бойових факторів, а також розвиток морально-психологічної готовності та волі до перемоги. У контексті сучасного державного управління військовою сферою психологічна підготовка зосереджується на розробці методик, які максимально наближають навчання до бойових умов, сприяючи адаптації військових до раптових змін та підвищуючи їхню емоційно-вольову стійкість [1].

Змістом психологічної підготовки є заходи, спрямовані на розвиток стійких психологічних якостей, необхідних для виконання бойових завдань у складних умовах. Вона включає як загальну підготовку, що охоплює всіх військовослужбовців, так і спеціальну підготовку, що акцентується на специфічних вимогах окремих видів військ. Цільова психологічна підготовка направлена на адаптацію до конкретних бойових завдань, формування готовності та впевненості військових до активних дій у бойових умовах.

Водночас психологічна підготовка інтегрується в загальний військово-педагогічний процес, поєднуючи виховання, навчання та розвиток військовослужбовців. Вона забезпечує їхню готовність не тільки до виконання службових завдань у мирний час, але й до успішної діяльності під час війни.

Військово-педагогічний процес (ВПП) є організованою і цілеспрямованою діяльністю з підготовки військових кадрів до виконання бойових завдань, де ключовим є розвиток всебічних особистісних якостей. У його межах включені навчання, тренування, виховна робота, яка впливає як на індивідуальні, так і на колективні психологічні фактори.

Психологічна підготовка є одним із компонентів ВПП, яка інтегрується в загальну систему бойової підготовки, забезпечуючи формування у військових стійкості, витривалості та готовності до дій у бойових умовах. Вона спрямована на розвиток емоційно-вольової стійкості, здатності до переключення, швидкого реагування

на зміни обстановки та адаптацію до екстремальних умов, які характеризують сучасну військову діяльність.

Психологічна підготовка військовослужбовців здійснюється на різних рівнях – загальному, спеціальному та цільовому. Загальна підготовка стосується базових навичок, таких як патріотизм, готовність до самопожертви, та націлена на ознайомлення з основними психологічними знаннями. Спеціальна підготовка адаптована до конкретних військових спеціальностей та небезпечних ситуацій. Цільова психологічна підготовка акцентується на виконанні конкретних бойових завдань і є частиною тактичної підготовки [2].

Серед головних завдань психологічної підготовки є формування здатності швидко адаптуватися до бойових умов, забезпечення емоційної стабільності та витривалості під час стресових ситуацій, що дозволяє виконувати завдання з максимальною ефективністю.

Продовжуючи тему психологічної підготовки в межах військово-педагогічного процесу, варто зазначити, що її важливість полягає у тому, що вона забезпечує воїнам здатність не лише виконувати свої обов'язки в умовах бойових дій, але й адаптуватися до складних умов служби. Сучасні методи включають симуляції бойових ситуацій, вплив стресових факторів, розвиток командної взаємодії та ефективне управління психологічними станами.

Основним завданням є підготовка військових до дій у непередбачуваних умовах, подолання страху, підтримка бойового духу та здатності швидко приймати рішення. Психологічна стійкість, гнучкість та витривалість є ключовими характеристиками, які розвиваються під час психологічної підготовки.

Під час проведення навчань і тренувань важливо створювати умови, максимально наближені до бойових. Це дозволяє не лише набути навичок, але й адаптувати психіку військових до факторів, які можуть викликати стрес чи психологічний тиск. Крім того, особлива увага приділяється формуванню командної згуртованості та взаємопідтримки.

Останні дослідження та практики показують [3], що психологічна підготовка повинна бути безперервною і включати етапи перед виконанням завдань, під час виконання та після їх завершення для відновлення психологічного стану та бойової готовності.

У контексті теми психологічної підготовки військових, важливо звернути увагу на різноманіт-

ність вимог, що постають перед командирами під час війни та в мирний період. Мирний час потребує від командирів таких "гарнізонних" якостей, як дисциплінованість, педантичність, комунікабельність, здатність до психолого-педагогічної роботи, та моральне почуття обов'язку.

У той час, як у бойових умовах необхідні сміливість, рішучість та витривалість, в мирний час ці якості поступаються вимогам до організаційної, управлінської та виховної діяльності [2].

Командир має бути вчителем і лідером, який формує в підлеглих військових як бойові, так і морально-психологічні якості. Зокрема, важливим є підхід до навчання військових, де головна увага приділяється розвитку їх психологічної стійкості, здатності діяти у складних умовах та адаптації до бойових завдань. Військова система має бути налаштована на підтримку та розвиток військових, враховуючи їхні професійні та особистісні особливості.

Варто підкреслити, що для забезпечення високої бойової готовності необхідно створити атмосферу довіри та взаєморозуміння в офіцерському колективі. Командир повинен активно взаємодіяти зі своїми підлеглими, враховувати їхні потреби та запити, а також підтримувати морально-психологічну стійкість.

Психологічна підготовка має бути складовою частиною всієї системи військового навчання і повинна включати як загальні, так і спеціальні заходи, спрямовані на розвиток стійкості психіки, мотивації та професійних навичок військовослужбовців. Підтримка психологічної готовності вимагає постійної роботи з військовими як в умовах бойових дій, так і в мирний час.

Особливо важливою є робота з формування впевненості в успіху, довіри до командування та колег, що підвищує здатність військових діяти злагоджено та ефективно. Також необхідно враховувати чинники, які можуть негативно впливати на психіку військовослужбовців під час тривалих перевантажень чи стресових ситуацій, і вживати заходів для їх подолання.

Ефективне вирішення завдань психологічної підготовки військовослужбовців залежить від майстерності командирів використовувати різноманітні методи психологічного впливу. Такі методи поділяються на вербальні, моделювання психологічних факторів бою та методи емоційно-вольової саморегуляції.

Вербальні методи включають переконання, навіювання та психологічне консультування. Переконання допомагає командирам вплива-

ти на свідомість підлеглих, формуючи мотиви поведінки. Основні умови для ефективного переконання включають особисту переконаність командира, врахування індивідуальних особливостей, ясність викладу та щирість.

Навіювання активізує приховані резерви психіки, допомагаючи воїнам сформуванати правильні установки поведінки. Психологічне консультування допомагає знижувати психічну напруженість, актуалізуючи додаткові ресурси військовослужбовця для подолання складних ситуацій.

Ключовими умовами успішної психологічної підготовки є створення атмосфери довіри між командиром та підлеглими, спокійного мікроклімату для обговорення проблем та допомоги у подоланні стресу. Командир має бути здатним зрозуміти причини проблем та разом з підлеглим обрати найкращу модель поведінки для їх подолання. Так, командир зобов'язаний використовувати методи моделювання психологічних факторів бою, які включають вправи на тренажерах, рольові ігри та інші тренування для розвитку емоційних та вольових якостей військовослужбовців. Метою цих тренувань є адаптація воїнів до стресових ситуацій та зміцнення їхньої психологічної стійкості.

Особливо важливими є методи аварійних ситуацій, які моделюють дії підрозділу в умовах непередбачуваних факторів. Ці методи допомагають розвивати у військових здатність швидко та правильно приймати рішення в складних умовах. Командир має навчати своїх підлеглих алгоритмам поведінки в аварійних ситуаціях, що сприяє підвищенню психологічної надійності підрозділу.

У контексті психологічної підготовки військовослужбовців, в Україні реалізуються кілька державних програм, зокрема:

– Всеукраїнська програма ментального здоров'я "ТИ ЯК?" – спрямована на підтримку ментального здоров'я, в тому числі військових та їх сімей [3];

– Комплексна програма психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів – включає заходи з ментальної реабілітації та підтримки ветеранів [4].

Для підвищення ефективності психологічної підготовки військовослужбовців на державному рівні можна впроваджувати такі заходи:

– інтеграція психологічних тренінгів у навчальні програми військових академій, включаючи симуляції бойових умов;

- регулярні сеанси психологічної підтримки для військових та їх родин до і після служби;
- розвиток кризових інтервенцій для швидкого реагування на стресові ситуації на полі бою;
- посилення наукових досліджень у сфері військової психології для покращення методик підготовки;
- створення центрів ментальної реабілітації з доступом до сучасних методів терапії, таких як когнітивно-поведінкова терапія та реабілітація після ПТСР.

Формування лідерських якостей у офіцерів стикається з численними викликами, оскільки освітні програми військових навчальних закладів здебільшого зосереджені на розвитку управлінських якостей, що є лише однією з складових лідерства. Лідерство виходить за межі формальних обов'язків і включає в себе здатність впливати на колектив через особисті якості та неофіційні стосунки. Для ефективного лідерства офіцерам необхідно розвивати:

1) *особистісний компонент*: включає такі якості, як моральна стійкість, впевненість, та емоційна стабільність (якості формуються через постійне самовдосконалення, самоаналіз, тренування на витривалість та роботу над особистими недоліками); 2) *професійно-управлінський компонент*: охоплює здатність стратегічно мислити, приймати рішення та мотивувати підлеглих (формується через навчання, тренінги, симуляції реальних ситуацій, і досвід командування в умовах реальних бойових дій); 3) *командно-лідерський компонент*: включає здатність ефективно координувати і взаємодіяти з колективом, приймати рішення і відповідати за результати (розвивається через командні тренінги, рольові ігри, військові навчання, та зворотний зв'язок з підлеглими); 4) *мотиваційний компонент*: здатність надихати та підтримувати бойовий дух команди (розвивається через спеціалізовані навчальні програми, які включають мотиваційні техніки та практику керівництва); 5) *соціально-психологічний компонент*: здатність створювати позитивний клімат у колективі, вирішувати конфлікти і підтримувати ефективну комунікацію. Формується через тренінги з комунікації, вивчення психології команди, та практику в управлінні конфліктами.

Отже, формування лідерських якостей у військових є складним процесом, який вимагає інтеграції різних підходів і методик. Важливо забезпечити баланс між розвитком формаль-

них управлінських навичок і неформальних лідерських якостей, щоб забезпечити ефективне лідерство у військових підрозділах. Підсумовуючи вищесказане, пропонується власна характеристика компонентів лідерських якостей у військових підрозділах:

– *особистісний компонент*: охоплює комплекс організаційних і комунікативних здібностей, які забезпечують здатність військових офіцерів інтегрувати діяльність групи як єдиного колективу. Це включає розвиток характеру, моральної стійкості, емоційної інтелігентності, що дозволяє ефективно керувати підлеглими та формувати позитивний соціально-психологічний клімат;

– *професійно-управлінський компонент*: віддзеркалює мотиви і цінності, що забезпечують успіх і ефективність лідерської діяльності. Цей компонент акцентує увагу на формуванні стратегічного мислення та здатності приймати відповідальні рішення в умовах бойових дій;

– *командно-лідерський компонент*: є сукупністю здібностей у прийнятті рішень і встановленні цілей для спрямування діяльності військового колективу. Особлива увага приділяється розвитку здатності до мотивації підлеглих і створення умов для їхнього професійного зростання.

Лідерські якості майбутнього офіцера повинні включати здатність виділитися в конкретній справі, приймати відповідальні рішення в значущих ситуаціях, використовувати інноваційні підходи для розв'язання проблем, а також формувати сприятливий соціально-психологічний клімат у військовому колективі.

Лідерство у військових підрозділах є критично важливим для успішного виконання бойових завдань та забезпечення високого рівня боєздатності. Психологічні аспекти лідерства, такі як емоційна інтелігентність, стресостійкість та здатність до мотивації, відіграють ключову роль у створенні ефективного командного клімату. Проте існує недостатнє врахування індивідуальних особливостей військовослужбовців у сучасній системі підготовки, що може знижувати ефективність лідерства. Існує потреба в адаптації доктрини військового лідерства до нових умов, зокрема в контексті гібридних загроз.

Пропозиції щодо формування ефективного лідерства у військових підрозділах можуть включати: розробку програм, які враховують індивідуальні особливості військовослужбов-

ців, зокрема їхні особистісні якості, для підвищення ефективності лідерства; впровадження мотиваційних технік у навчальні програми, що сприятиме кращій згуртованості команд та підтримці бойового духу; вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює підготовку військових лідерів, з урахуванням сучасних викликів та вимог; продовження адаптації доктрини військового лідерства ЗСУ до стандартів НАТО, особливо в аспектах етики, дисципліни та корпоративної культури.

Висновки та пропозиції. Психологічна підготовка військових кадрів є важливим елементом державного управління у військовій сфері. Вона забезпечує ефективність військовослужбовців у бойових умовах, сприяючи формуванню стійкості, здатності до швидкого прийняття рішень та адаптації до складних ситуацій. Щоб підвищити ефективність психологічної підготовки, держава може вживати такі заходи: розвиток інфраструктури психологічної підтримки, включаючи кризові інтервенції та реабілітаційні центри; інтеграцію сучасних методик психологічної підготовки у військові навчальні програми, що охоплюють симуляції бойових умов, аварійні ситуації та методи стресових дій; підтримка досліджень у сфері військової психології для оновлення методик психологічної підтримки та реабілітації; регулярна психологічна допомога і підтримка для військових та їх сімей, спрямована на попередження ПТСР та інших психологічних наслідків; формування системи моніторингу психологічного стану військових, що дозволяє своєчасно виявляти та усувати проблеми, пов'язані зі стресом та іншими психічними розладами.

Такі заходи на державному рівні сприятимуть забезпеченню високої бойової готовності військових кадрів, а також підвищенню ефективності виконання ними бойових завдань у складних умовах.

Список використаної літератури:

- Філософсько-соціологічні та психолого-педагогічні проблеми підготовки особистості до виконання завдань в особливих умовах : збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Київ, 23 листопада 2023 р.). Київ : НУОУ, 2023. 363 с.
- Методичні рекомендації щодо проведення психологічної підготовки особового складу збройних сил України. URL: https://www.mil.gov.ua/content/social_adaptation/psychological_preparation/recomend_pcuvol_pidgotovka_2013.pdf.
- Всеукраїнська програма ментального здоров'я "ТИ ЯК?" URL: <https://howareu.com/>.
- Комплексна програма психологічної підтримки військовослужбовців та ветеранів. URL: <https://www.ktmu.gov.ua/>.
- Друзь, О., Родченко, Л., Руденко, Л., Семенець-Орлова, І., & Вельган, О. Взаємозв'язок психологічної стійкості та індикаторів особистісного розвитку. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 5 (61). С. 5-11.
- Клочко, А., & Семенець-Орлова, І. Бойовий стрес як детермінанта порушень ментального здоров'я в умовах війни. *Сучасна медицина, фармація та психологічне здоров'я*. 2024. № 1 (15). С. 91-95.
- Концепція лідерства за стандартами армій країн НАТО (Conception of leadership in accordance with the armies standards of NATO countries) : навчальний посібник. К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018. 252 с.
- Лапчук В.С., Барко В.І. Психологічна ефективність програм розвитку управлінських здібностей керівників органів внутрішніх справ України. *Юридичний бюлетень : наук. журн. / редкол. : О. Г. Предместніков та ін. Одеса, ОДУВС, 2016. Вип. 2 (2). С. 169-178.*
- Осьодло В. І., Поздишев С. О., Хміляр О. Ф., Невмержицький В. М., Вітченко А. О., Карпова-Чемерис Л. І., Гапоненко Г. М. Психолого-педагогічні аспекти діяльності військового керівника: підручник. К. : НУОУ, 2014. 354 с.
- Підлісна Т. В. Сучасні підходи до розвитку лідерства в органах публічної влади. *Право та державне управління : збірник наукових праць. Запоріжжя : КПУ, 2021. № 2. С. 158-164.*
- Психологія управлінської діяльності лідера: навчальний посібник / Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В.. Харків, 2017 р. с. 100.
- Родченко Л., Друзь О., Руденко Л., Семенець-Орлова І., & Вельган О. Розвиток емоційної стійкості особистості для подолання наслідків військової травми. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 5 (61). С. 18-24.
- Руденко, Л., Друзь, О., Родченко, Л., Семенець-Орлова, І., & Вельган, О. Психологічні детермінанти резиліентності: теоретичний аналіз підходів. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Психологія*. 2023. № 5 (61). С. 25-31.
- Radchenko O., Kovach V., Semenets-Orlova I., & Zaporozhets A. (Eds.). *National security drivers of Ukraine: information technology, strategic communication, and legitimacy*. 2024. Springer Nature.

Chaikovskiy A. R., Tolmachov O. A. Psychological training of military personnel: modern techniques and approaches in the context of state military management

The article thoroughly examines the issue of psychological training of military personnel as a key component of their combat effectiveness. It emphasizes that success in fulfilling combat tasks depends not only on technical skills but also on psychological resilience, endurance, and morale. The military-pedagogical process, in which these tasks are implemented, includes individual and group training, preparation for extreme conditions, and simulations of combat scenarios. Psychological training encompasses both general aspects, such as the development of patriotism and readiness for self-sacrifice, and special methods aimed at building emotional and volitional qualities. Significant attention is paid to the role of commanders, who must ensure confidence, resilience, and readiness of their subordinates for active engagement in combat conditions.

The purpose of the article is to analyze the factors contributing to the psychological training of personnel in military units and to develop recommendations for optimizing management decisions in this area.

Methodology. Obtaining results is based on the fundamental principles of public administration and psychology. The methodological tools involve the use of both general scientific methods of cognition and special ones. The research used such research methods as dialectical, systematization method, analysis and synthesis method, and generalization method.

Scientific novelty. Leadership in military units is identified as critically important for the successful performance of combat missions and ensuring the overall effectiveness of the armed forces. Individuals who have been directly affected by traumatic events or witnessed them are particularly vulnerable to the development of post-traumatic stress disorder (PTSD). In the context of the current conflict, military personnel represent one of the most vulnerable groups of the population. Constant exposure to life-threatening situations, participation in combat operations, and exposure to extreme conditions significantly increase the risk of developing PTSD in this cohort.

The key task is to prepare military personnel for rapid decision-making and adaptation to unpredictable combat situations. For this purpose, innovative approaches are proposed, which include modeling combat factors and training in conditions close to real ones. Special emphasis is placed on the development of team interaction and moral and psychological support in teams. It has been proven that supporting the psychological resilience of military personnel is important both during the performance of tasks and after the completion of missions. State measures are proposed to improve psychological training, including the development of rehabilitation centers, crisis interventions, and the introduction of modern training methods into the curricula of military academies.

Conclusions and prospects for further research. Modern challenges, in particular the complexity and multidimensionality of military operations, emphasize the importance of psychological aspects of leadership. Military leaders are expected not only to have professional competence, but also to be able to make quick and informed decisions in uncertain situations, motivate subordinates, and maintain their morale in critical situations. Effective leadership in military units involves taking into account psychological factors, such as motivation, fears, emotional states, and stress reactions. This allows maintaining the combat readiness of units and ensuring cohesion and effective interaction of military personnel. Public administration plays an important role in shaping effective leadership through regulatory and legal support, creating conditions for the professional development of military personnel, and ensuring access to modern knowledge in the field of military psychology. The conclusions emphasize the need to modernize approaches to military leadership with an emphasis on flexibility, individualization, and integration of the latest psychological methods. This will contribute to increasing the effectiveness of leadership in military units and meet modern challenges.

Key words: *national security, psychological training, military personnel, combat effectiveness, emotional and volitional resilience, state management, military-pedagogical process.*